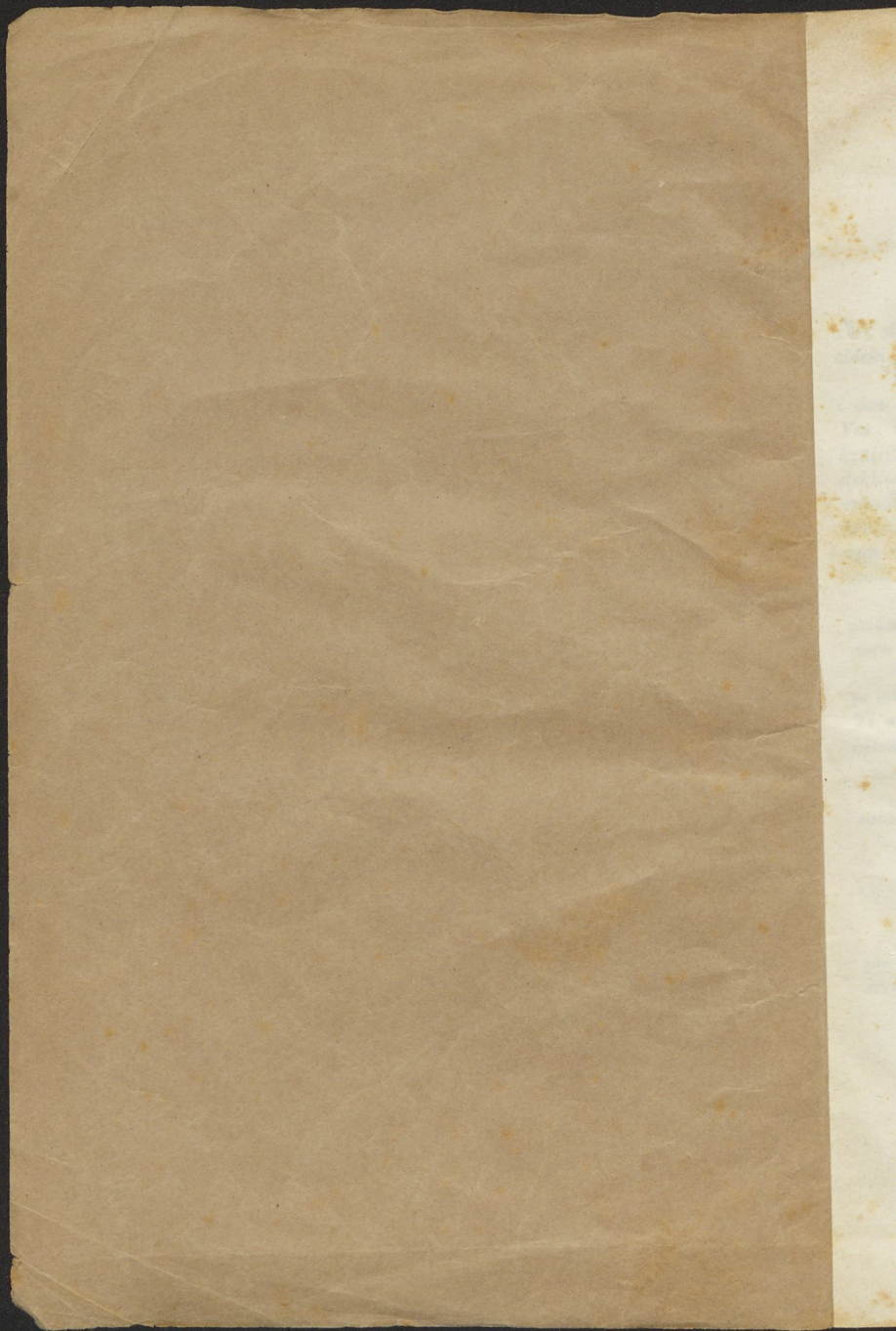

103243

Homēros

Kraljičina Navsikaja.

Šesti spev Homerove Odiseje

poslovenjen i poklonjen

gospodičini

REZIKI ZABUKOŠEKOVI.

[Poslovenil Josip Šuman]

P. o. n. Slov. Glasnik VIII. (1865) št. 9.

103243

Krišćina Nvasikaja

Šestih letnih Homerove Odiseje

postorjenih i poklonjenih

postorjenih

REZIKI ZABUK OŠERKOV

103243

Q 11. IX. 1944/4422

Čestita nevesta!

Ni zlata niti svile, trohico stare grške poezije Ti poklanjam v domači obleki na den Tvoj i moj najlepši.

Odisej blodi po morji, ladija mu je razrušena, dva dni i dve noči je plaval, tretji den priplava do divnega otoka Sherije. Ves truden na obali zaspi. Taj pride drugi den Navsikaja kraljičina prat, opere z deklami perilo i je dene sušit, med tem pa se dekllice z jedjo krepijo ino igrajo. Dekličin krič, ko pade oblica v vodo, vzbudi Odiseja. Vstane i si golo telo prikrije s košato vejo, ter prosi kraljičino, da bi mu dala obleko i mu pokazala pot do mesta, kder upa dobiti pomoči, da lahko dalje se pelja na dom svoj. Vse se mu zgodi po volji.

To je djanje, al nekako veličastno povzdignjeno je z rajsko prikaznijo, s kraljičino Navsikajo. Vsak jo skazi, kdor bi poskusil iz nova slikati Navsikajo, pravi Goethe.

Ino glej dušica moja, čitajočemu letos Homerovo Navsikajo vzdigata se mi je pred očmi mojimi Tvoja postava, videl sem v mislih Tvoj obraz, Ti si bila i jesi moja Navsikaja, tenka i visoka palma rastoča v nebeske višine. Vsakemu je lahko srce veselja poskakalo videčemu Tebe

Stopiti v kolo na raj oj tako cvetlico spomladno.

Bila si taka za me, od zdaj si mi žena poročena ljubljena. I čitaj sama, kaj pravi Homer, da

. . . nije nič lepše i boljše na svetu,

Kakor će složna i misli edinih imavata hišo,

Mož ino žena, sovražnik se jezi hudo u srci,

Al veseli se prijatelj, najbolj pak občutita sama.

Tole čitaj i blagovoli milo sprejeti, kar Ti poklanjam, bogastvo je posvetno i ga nimam, poet nisem, beseda je okorna kakor jaz sam, al srce je boljše i želi boljše biti.

Bog Te živi!

21. avgusta 1865.

Ves Tvoj ✓
Josip. [Šaman]

Cestina neposna!

Uj! stana mi zdelo trdnico same vrste postaje Tj poljanum r domo
obdela na dan Tvoj i moj najljubši
Oj! stana mi zdelo trdnico same vrste postaje Tj poljanum r domo
obdela na dan Tvoj i moj najljubši
Oj! stana mi zdelo trdnico same vrste postaje Tj poljanum r domo
obdela na dan Tvoj i moj najljubši

To je stvar, ki se ji dajmo, ki se ji dajmo, ki se ji dajmo, ki se ji dajmo
vse kar imamo, vse kar imamo, vse kar imamo, vse kar imamo
vse kar imamo, vse kar imamo, vse kar imamo, vse kar imamo
vse kar imamo, vse kar imamo, vse kar imamo, vse kar imamo

Če bi se lahko, če bi se lahko, če bi se lahko, če bi se lahko
čisto tako, čisto tako, čisto tako, čisto tako
čisto tako, čisto tako, čisto tako, čisto tako
čisto tako, čisto tako, čisto tako, čisto tako

11. avgust 1883
Voj kraj
Ljubljana

Navsikaja.

- Ako je tukaj zaspal trpljivi divni Odisej, 1
Ves že dremote spehan i truda. Ali Atena
Spravi na pot se v deželo in mesto junaških Feakov.
Ki so bivali pred v prostorni nekdanj Hipereji
Blizo Ciklopov, ljudi junaških odviše silnih, 5
Kteri so plenili jih, ker večje bili so moči.
Odsod jih preseliv odvede Navsitoos slavni,
Vseli je v Sherijo daleč od ljudi obrtniških drugih,
Mesto okoli ogradi z ozidjem, brame postavi,
Zida svetišča bogóm ter zemljo med ljudi razdeli. 10
Tega je smrt že vmorila i biva v Hadovem domu,
Takrat Alkinoos bil je vladar, prav pameti božje,
V njegov hram je božica odšla bistrooka Atena,
Da napoti domú presrènega brž Odiseja.
V jako ozalšano sobo je prišla, kder deklica spava 15
Slična nesmrtnim božicam po rasti ino lepoti,
Hčerká Navsikaja kralja Alkinoja hrabrega moža.
Bili ste služkinji dve nasočí krasote haritske
Stran podvojev obeh, al dveri so bile zaprte.
Ona kot vetrov pih pred posteljo devino stopi, 20
Stoji nad glavo njenój, z besedo jo tak nagovarja,
Celo Dimantovi hčeri enaka junaka brodarja,
Ki ji je vrstnica bila, priljubljena družica v srci.
Tej podobna govori tedaj bistrooka Atena :
„Kaj Navsikaja, leno bi Tebe narodili mati? 25
Glej nevrpana u hiši leží prelepa obleka,
Tebi pa svatba je blizo, kder treba je Tebi se samí
V lepo obleči i jo podati svátovom prišlim,
Kajti odtod Ti prihaja imé prelepo med ljudi,
Oče i častljiva mati se pak veselita u srci. 30

- No pak pojđimo prat za zore kčasi rumene,
 Za periljo ti hočem pomagati, da le prav hitro
 Delo opraviš, kajti ne boš več dolgo samica,
 Vsaj že snubijo Te boljari po celi deželi,
 Kar je feaških, med kimi rodila jesi se sama. 35
- No ajd, prosí očeta preslavnega odmah zarano,
 Mule pripreči i vozek pripraviti, kateri naj pelje
 I pojase i rute i prte bogato bliščeče,
 Tebi pa sami je tudi tak lepše ko peški hoditi,
 Kajti dolga je pot od mesta taj do perišča. — 40
- Tole izrekši odide potem bistrooka Atena
 Vrh na Olimp, ki je stalni pre vedno sedež bogovski,
 Niti ga veter ne maja nikdar i dež ga ne moči,
 Niti se bliža mu sneg, vedrina se vedno prostira
 Brezoblačna i bela okoli se svita svetloba, 45
- Tu se veselijo vse dni blaženi vsikdar bogovi;
 Taj je odšla bistrooka, ko vse dopovede devici.
- Prišla potem je zora rumena i devo zbudila
 Lepo Navsikajo. Čudi se odmah videni senji,
 Ide po hišah naprej, da oznani roditeljem svojim 50
- Ljubemu otcu i majki; nju doma u hiši je našla.
 Ona pri komenu sredi je ženskih služkinj sedela
 Purpurno volno predoča, i njega sreča med dvermi
 V zbor gredočega slavne med kneze v posvetovanje,
 Kamor je sklicalo ga čudovito ljudstvo Feakov. 55
- Ona pred ljubega oca stopivši ga tak nagovori:
 Ata, nebi-li htel pripraviti vozeka meni,
 Lepa visoka kolesca, da prat bi peljala na reko
 Krasno obleko, katera leži zamazana v hiši;
 Tebi je samemu treba imeti čisto obleko, 60
- Ker med prvimi vedno pohajaš v posvetovanje,
 Pet pak sinov preljubih imaš narojenih doma,
 Dva sta ženina že, trije cvetoči mladenči;
 Ti pa vedno želijo, imaje oprano obleko,
 Rajat hoditi, to vse je mojemu srcu na skrbi. 65
- Tole izreče; kajti možitev veselo pred otcem
 Imenovati je sram jo, al vse on zapazi ter reče:
 Ne zavidam Ti mul, preljuba, niti kaj druga.
 Idi, služebniki sužnji pripravijo kmalu Ti vozek,
 Lepa visoka kolesca s pletarcem napravljena zgoraj.“ 70
- Tole izrekši pokliče služebnike, ti pa so prišli.
 Oni pripravijo lepa kolesca za mule pred hišoj,
 Mule privedejo ino priprežejo skrbno za voz jih;
 Taj čas deva iz hiše prinese prekrasno obleko
 I jo položi v zalo olikano vozovo škrinjo, 75

- Mati pa devajo v kišto potrebna dobra jedila,
 Vsakojake stvari i kuhanje, vina pa tudi
 V kozji natočijo meh, devica pa vstopi na vozek.
 V zlati steklenici olja še gladkega v roke ji dajo,
 Da bi namazala život si ona i služkinje tudi. 80
 Prime za bič i prime za vajeti svetlo bliščeče,
 Pokne u dir močno zaskrobátajo mulam kopita,
 One se tegajo brez nehánja vozeče obleko
 Ino devico. Ž njo so šle še služkinje druge.
- Ko so dekleta prispelle prelepe do rekinе struge, 85
 Kder vodnjaki so bili napolnjeni, vode obilno
 Lepe protеka očedit najrše tudi perilo,
 Tam odprežejo mule od voza spod dvojnega oja,
 Ino poženejo jih na pašo kraj reke šumeče,
 Past se travice sladko; i one vzemejo ročno 90
 Z voza perilo i je zanesejo v vodo črnenо,
 Stopajo v jamah je brzo, boreče v mladiški se tekmi.
 Al ko so splavile ino oprale vse že perilo,
 Je razgrno po redu o morski obali, kder največ
 Prodeca morsko pripluva valovje do kraja na kopno. 95
 Vmилe potem so se same i z oljem namazale mastno,
 Potlej pa obed si vzele i jele na rekinem bregu,
 Dokler posušila bi se obleka pod solnčnimi žarki.
 Ko pa so jedi se vžile služebnice ino tud' ona,
 Z oblico potlej igrajo, pokrila z glave odvrگی, 100
 Kolo počne beloroka Navsikaja rajati prva.
 Kaka Artemis hodi po bregih strelka vesela,
 Jeli tajgétske preko planine al' erimantske,
 Z divjimi radujé se prešiči i hitrim jelenom,
 Nimfe pa družice ji ščitonosnega rojenke Diva 105
 Ž njo se igrajo po polji, vesela pa v srci je Leto,
 Kajti nad vsemi ima najviše glávo i pleča,
 Lehko poznana stopljá, da-si tudi vse druge so lepe;
 Tako ona preseže vse služkinje deva samica.
- Ali tedaj ko bi spet imela se vrnoti domu, 110
 Mule pripregši i skupaj zloživsi prekrasno obleko,
 Nekaj inači stvorí bistrooka božica Atena,
 Da bi se vzbudil Odisej i zalo videl deviso,
 Naj bi ga vodila v mesto Feakov možev junaških.
 Oblico vrže potem kraljičina v služkinjo edno, 115
 Služkinje ne pogodi i páde v globoki vrtinec,
 Glasno vse zakričé, vzbudil se je divni Odisej,
 Vsedši se misli take prevdarja z razumom i srcem:
 Joj mi, v kakih ljudi deželo opet sem prišel?
 So-li morda divjaki okrutni i niso pravični, 120

- Ali so gostoljubni, imaje srce pobožno?
 Kot dekliški je vdaril na uho mi krič pretenek,
 Morda od Nimf, ki rade imajo visokih bregov
 Temena, vire potočje, livade tudi travnate,
 Ali sem blizo ljudi sedaj govorečih morda že došel? 125
 No pak sam naj poskusim i odmah okoli pogledam.
 To-le izrekiš je vstal spod grmovja divni Odisej,
 Gosté iz šume ulomi si vejo z žilavo roko
 Listja košato, da lahko pokrije život si goli.
 Ide potem kot lev pogorski moči upáje, 130
 Kteri po deži hodi i vetru, iskrijo se oči
 Njegove, zdaj goveda napada zdaj opet ovce,
 Ali pa divje jelene, želodec sili ga gladni
 Črede poskusit v hlev celo priti močno zavarvan.
 Tako Odisej pridružit' se mora krasnim devicam, 135
 Da-si tudi je nag, kajti huda potreba ga sili.
 Strašen je videti jim ves zmazan morske kaluže,
 Planejo simo i tamo po daljni morski obali,
 Sama Alkinova hčerka ostane, pogum ji Atena
 V srce vsadi, odvzemši životu strah vsakojaki, 140
 Mirno pred njim postoji; prevdarja pa skrbno Odisej,
 Bi-li prosil kolena obimši zali devici
 Ali tako od daleč besede prijazne ji dajal,
 Da pokaže do mesta mu pot i podari obleko,
 Tako mislečemu kaže potem se mu bolje i lepše, 145
 Če nagovori i prosi od daleč s prijazno besedo,
 Da ne žali device u sree, obimši kolena.
 Jel govoriti je govor prijazen ter pridobiven:
 „Prosim klečé Te, bodi božica bodi mrljiva;
 Če si božica, katere stanujo v širokih nebesih 150
 Artemidi Te primerjam mogočnega rojenki Diva
 Najbliže po lepoti i rasti ter velikosti;
 Si-li mrljivka, kake stanujo tukaj na zemlji,
 Blaženi trikrat po takem so oče i častljiva mati,
 Blaženi trikrat so bratje, ker tebe med seboj imajo; 155
 Vsikdar jim srce veselja poskakati more videčim
 Stopiti v kolo na raj oj tako cvetlico spomladno.
 Oni še le bo u srci pred vsemi najblaženejši,
 Blaga kater' nakupiv Te domu za ženo si pelje.
 Kajti jaz videl nikdar še takega nistem človeka. 160
 S svojimi očmi ni moža ni žene, zavzema me čudo,
 V Delu pri žrtveniku Apolovem tako sem videl
 Mlado rastljiko palmo rastočo v nebeske višine.
 Bil sem namreč i tam, hodilo mnogo je ljudstva
 Z menoj na pot, kder hude so čakale mene nezgode. 165

- Tako sem ono videč bil takrat v srci zamaknjen
 Dolgo, kajti nikder ni tako izrastlo še drevo,
 Kakor žena pred Teboj zamaknjen strmim i se bojim
 Tvojih kolen se doteknot'; obide pa tale me žalost.
 Včeraj sem dvajseti den bil na begu po morji črlenem, 170
 Dotlej vedno val me je nosil i hudi viheri
 Od Ogigije proč, zdaj demon sem me zavrže,
 Da poskusim še tukaj morda kaj hudega. Mislim
 Celo še konca ne bo, nekaj stórijo ješče bogovi.
 Ti se usmili gospá, ker dosta nezgod pretrpevši 175
 Našel Tebe sem prvo, ne poznam tudi nikoga
 Tukajšnjih ljudi, ki mesto i zemljo tukaj imajo.
 Kaži mi v mesto, daj za obleko mi nekako cunjo,
 Če za perilo kde kako ponjavo seboj si vzela, 180
 Tebi pa zato bogovi naj dajo, kar sama si želiš
 Moža i hišo i slogo preblago naj Ti podare,
 Kajti nád tem nije nič lepše i boljše na svetu,
 Kakor če složna i misli edinih imavata hišo
 Mož ino žena, sovražnik se jezi hudo u srci,
 Al veseli se prijatelj, najbolj pak občútita sama. 185
 Njemu Navsikaja zdaj nasproti govori i reče:
 „Gost ker niti hudoben se kažeš niti neumen —
 Div pa srečo deli Olimpiški med ljudi po svojem
 Zlim nezlim, kakor se mu rači vsakemu daje, 190
 Tako je Tebí kaj dal i Ti potrpi vsakako —
 Zdjaj pa ko tu sem v našo deželo i mesto si prišel,
 Ne boš pogrešal niti obleke niti kaj druga,
 Česar je prišelcu treba nesrečnemu, kadar kam pride.
 Mesto pokažem povem Ti imena našega roda.
 Tukaj Feaki deželo i mesto svoje imajo, 195
 Jaz pa Alkinova hči sem presrčnega kralja junaka,
 Njegova vsa feaška je moč i slava velika.“
 To-le izreče ukaže potem zalokosim dekletom:
 „Stojte dekleta, kam pa bežite moža videče?
 Morda se zdi vam, da kdo sovražnih ta-le je ljudi? 200
 Nije i ne bo mrljiv nam strašen človek nobeden,
 Kdor le koli v deželo Feakov pride junakov,
 Da-si sovražnik z orožjem; premili jesmo nesmrtnim,
 Stranski pluskajočem u morji bivamo daleč, 205
 Inda se z nami ne druží nikaka duša človeška,
 Tu pak nekdo blodé nesrečen semkaj je došel,
 Temu je treba postreči, ubogi vsikdar so božji:
 Prišelci ino berači i milošnja mala je mila.
 Dajte dekleta tedaj kaj jesti i piti tu gostu,
 Vmijte pa tudi ga nekde za vetrom u rekini strugi.“ 210

- Reče, one stojé i druga drugi velela,
 Vedo potem Odiseja v zavetrije, kak je velela
 Hčerka Navsikaja kralja Alkinoja hrabrega moža.
 Blizo mu suktnjo i plašč položé, prav lepo obleko,
 V zlati steklenici olja še gladkega v roke mu dajo, 215
 I mu velevajo, naj se umije v rekini strugi.
 On pa dekletom tak odgovarja divni Odisej :
 „Čujte dekleta, stojte iz dalja, naj si jaz sam le
 Vmijem kalužo raz pleč i se z oljem gladkim namažem ;
 Istina, dolgo maže ni bilo na mojem životu; 220
 V pričo pa ne bi se rad jaz mival, kajti je sram me
 Galiti se pred očmi deklet zalokosih nasočih.“
 Reče, one pa gredo na stran i povedo devici.
 Vmije u reki tedaj si život divni Odisej
 Vso kalužo, ki pleč se držala širokih i hrbta, 225
 Zbriše potem si iz glave še pene neplodnega morja.
 Ko pa je celo se vmil i mastno z oljem namazal,
 Ter vse oblekel, kar mu devica je dala samica,
 Tu ga večega stvori i širjega videt' Atena
 Divova hči, prek glave prosiplje mu kodraste lasi, 230
 Hiacintovi roži enake, cvetlice krasno.
 Kakor će srebro z zlatom oblike človek izveden,
 Ki sta naučila ga Hefest i Palas Atena
 Vsakojako umetnost, prijetna da dela izdela,
 Tako tedaj mu prijetnost izlije kroz glavo i pleča. 235
 Vsede potem se vstran idoč na morski obali,
 Svetel lepote krasote, devica se čudi i gleda.
 Zalokose dekleta potem nagovori i reče :
 „Sliš'te me beloroke dekleta nekaj povem vam ;
 Nije brez volje bogov, ki v olimpskih višinah stanujo, 240
 K nam da je došel ta mož u sredo preslavnih Feakov ;
 Pred se mi nespodoben zares je dozdeval ta človek,
 Zdaj je podoben bogom, ki v širokih nebesih stanujo.
 Oj da bi htel moj soprug se zvati mož take postave,
 Sem preseliv se, i tukaj ostati da se mu ljubi. 245
 Dajte dekleta sedaj kaj jesti i piti tu gostu.“
 To-le izreče i cne so čule i vbogale odmah,
 Pred Odiseja tedaj postavijo jed ino pitje,
 On pa je jel ino pil trpljivi divni Odisej
 Prav požrešno, kajti že dolgo jedi ni vžival. 250
 Odmah beloroka Navsikaja drugo si zmislil,
 Zloži perilo i je položil na lepa kolesca,
 Mule krepkokopite pripreže i vstopi na vozek,
 Tud' Odiseja priganja, besedo govori i reče :
 „Vzdigni se gost, zdaj pojdimo v mesto, taj da te spremim 255

- K svoj'mu očetu na dom k razuronemu, menim da vidiš
 Tamkaj feaške boljare, kolikor jih je u deželi.
 Ali da tako mi činiš, nespameten videti nisi.
 Dokler gremo črez polja i ljudske obdelane njive,
 Dotlej hodi prav hitro za mulami zadi za vozom 260
 Z deklami vred, jaz pot ti že kažem naprej se vozeča,
 Ali kedar pa do mesta dospejemo, — zid je okoli
 Visok, luka se lepa prostira dvojna ob mestu,
 Ozek je ulaz, ker ladje obokane celo do ceste
 So zavlečene, vsak pod streho ima je pod svojo. 265
 Potlej je trg, sred trga pa sveti hram Posejdonov,
 Težkega kamna klopi kamnene so vzdane v zemljo.
 Tukaj orodje skrbno pripravljajo černih si ladij,
 Pletejo voža, tčejo si vesla i belijo jadra,
 Niti za tul Feaki ne marajo niti za strelbo, 270
 Mar jim je ladjin le jambor i jadra i ladje pristojne,
 Kterih vsikdar veseli po sinjem se vozijo morji.
 Nočem da z neprijetno besedo bi jih kdo me grajal,
 Kajti prevzetnežev tudi se najde precej med ljudstvom;
 Lehko tedaj kak hudoben nas sreča ter tako-le pravi: 275
 „Kakšen gost pa gre z Navsikajo krasen i velik,
 Kde ga je našla, morda sedaj ji soprug še bode,
 Je-li si vzela koga blodečega daleč po morji
 Inostranskega moža, ker blizo nikdo ne biva,
 Ali je veleproseči naprošen kak bog se približal 280
 Semkaj prišedši z nebes, vse žive imá da ga dneve.
 Boljše če hodi okoli i sama si sopruga išče
 Indi, doma pa sine feaške prav res zaničuje,
 Kteri jo snubijo tudi kaj vredni i v lepem številu.“
 Tak bo golč, a meni zares sramota bi bila. 285
 Drugi tudi zamerim če ktera kaj takega stvori,
 Ter brez materne ino očetove volje se druží
 Z moži, predno obhaja očitna se svatba poročna.
 Gost, poslušaj tedaj besedo, katero ti rečem,
 Spremstvo domu da dobiš kak najhitrej od očeta. 290
 Blizo ceste v logu Ateninem topole najdeš,
 Vrelec izvira u njem, okoli prostira se travnik,
 Tam je lastina moj'ga očeta i njive kaj plodne
 Blizo pri mestu, da lahko doklical bi dober klicavec,
 Tam se vsedi taj čas i počaj da pridemo v mesto, 295
 Me dekleta naprej i dospejemo hišo domačo.
 Kadar pa misliš, da prišle na dom smo v očetovo hišo,
 Onda pojdi u mesto Feaško i prašaj po hiši
 Moj'ga očeta kralja Alkinoja hrabrega moža,
 Lehko poznati je, nežno bi dete te tamo dovedlo, 300

- Kajti postavljenih nije poslopij drugih enakih
 V mestu feaškem, tako je hram sijajen Alkinov
 Moj'ga očeta. Kedar pa Te hranijo dvor ino hiša,
 Stopi le odmah skoz vežo, da prideš do matere ljube
 305
 Ona pri komenu blizo ognišnje bo luči sedela
 Purpurno volno predoča, oj krasno da se začudiš,
 K steburu naslonjena, zadi za njo pa dekle sedijo.
 Tukaj je tudi do nje naslonjeu prestol očetov,
 On pa vino pijoč sedi kot kakšen nesmerten.
 310
 Pri njem mimo gredé okleni z rokami kolena
 Materi moji, da dne domohodnega brž veseliš se
 Kmalu videč ga, premda si odviše daleč od doma.
 Kajti če jej se priljubiš u senci se ji vsmiliš.
 Upanje imaš potem, da prijatelje vidiš in dojdeš
 315
 V lepo sezidan svoj hram in domačo svojo deželó.
 To-le izreče in z bičem prezalim mule pobiča,
 One pa hitro za seboj pustijo rekino strugo,
 Dirjajo dobro in dobro korakoma opet stopajo,
 Ona pa lepo ravná, da lahko dohajajo peški
 320
 Služkinje in Odisej, razumno pomaga si z bičem.
 Solnce je zašlo in prišli so v log imenitni Atenin
 Sveto na mesto, tam se je vsedel divni Odisej.
 Odmah odmoli k devici mogočnega rojenki Diva:
 „Sliši nepremagljiva me hči šcitonosnega Diva,
 325
 Zdaj me usliši, ker pred me nikdar uslišala nisi
 Bitega, kdar je pretepal me slavni zemljomajatelj.
 Stvori, da pridem sedaj Feakom prav ljub in usmiljen.“
 Tako govori moleč in osliši ga Palas Atena.
 K njemu še blizo ni šla bojé se stričeve jeze,
 330
 Kajti očetov brat imel neznanó je jezo
 Božjega na Odiseja popred ko na dom je prijadral.

